

מנחם צבי קדרי

התחומים הסמנטיים של 'ראוי' בלשון המשנה

הקדמה

איך הגיע 'ראוי' לשדה הסמנטי של המודאליות הדיאונטית? החלטתי לבודד את הלקסימה הזאת ולברוק את תחומיה הסמנטיים בלשון המשנה (ולאחר מכן אפשר יהיה לברוק בלשון המקורות התנאיים האחרים ובלשון האמוראים). נברוק 'תחומים סמנטיים' ולא 'משמעויות', כדי להימנע מהבירורים התיאורטיים שבין סוגי המשמעויות, האם הכוונה למשמעות רפרנציאלית או פונקציונאלית. נברוק את התחומים הסמנטיים (שהם קטעים משדות סמנטיים) שהלקסימה משתתפת בהם, ומתוך בדיקת הקשריה ומאפייני סביבתה, כלומר מתוך התחשבות בסוגלים הסמנטיים של השמות שבסביבתה המיידית, תברר מאליה משמעותה, דרך שימושה.¹

פירוט התחומים הסמנטיים של 'ראוי'

1. ציפיה, עתיד (מה שמצפים לו, מה שעתיד להתרחש) 'ראוי' בתעצים, כשהסוגל הסמנטי של השם הוא [אדם]. אין לפני 'ראוי' שם עצם שעשוי היה לשמש כגרעין שלו וגם אין בשיח שלפניו שם כזה, אלא הוא מביע מושג משפט-ממוני לעצמו, בצמד הניגודים: ראוי — מוחזק. היו שם נכסין כבראוי ואינן כבמוחזק (כתובות י ג); ואינו נוטל בשבח ולא בראוי כבמוחזק (בכורות ח ט); וכלם אין נוטלין בשבח ולא בראוי כבמוחזק (בכורות ח ט).

1 בתמצית הובאו המסקנות הסמנטיות של בדיקה זו בלשון המשנה בהרצאת הדברים בסדנה ללשון חכמים. באותה הזדמנות נמסר לשומעים דף הדגמות ובו הוצגו דרכי הניתוח והמיון התחבירי שנעשו בשלב הראשון, כמצע לבדיקות הסמנטיות, שבעקבותיהן היה אפשר לסכם את הבדלי המשמעויות של 'ראוי'.

'ראוי' כאן מביע את הדבר הצפוי, העתיד להיווצר, שעדיין אין הוא במציאות, ולפיכך אי אפשר להחזיק בו, כלומר להחיל עליו זכות ממונית-משפטית. על פי פשוטו 'ראוי' זה הוא בינוני פעול של 'ראה' המביע את פעולת העין הפיסיולוגית, את הראייה, אולם במשמעותו המושאלת של 'ראה', כשהיא מכוונת לציפייה, למה שמצפים לו.²

2. אפשרות

כאן 'ראוי' משמש כלואי לשם עצם, או כנשוא, ואחריו באה ל- והמקור הנטוי של פועל סביל. השם ש'ראוי' מוסב אליו הוא בעל הסוגל הסמנטי [אדם]. השמות הם: אבן: רואין אלו אבנים ראויות להישתר (בבא מציעא יא) — עשויות להישבר, לפי הניסיון במציאות (על פי חוקי הפיסיקה).

מכה: אין עומדים אתן אלא [ב]מכות ראויות להישתלש (מכות ג יא) — במספרים שאפשר לחלקם לשלושה, על פי חוקי המתמטיקה.

דם: הדם שנתקבל בכלי וראוי להזייה (זבחים יא ג)³ — ואפשר להזות אותו, לפי המציאות הפיסיית (מצב הצבירה שלו), או: מותר להזותו.

בגד: ודבר שהוא ראוי לקבל טומאה [ו]ראוי לכיבוס (זבחים יא ג) — עשוי להיטמא, אפשר שייטמא; והוא עומד לכביסה, אפשר שיכבסו אותו, לפי מצבו ולפי הדין.

בהמת קרבן: ... וחזר ונתן בחוץ, חייב, שכולו ראוי לבוא בפנים (זבחים יג ח) — אפשר להקריבו (= להביאו קרבן; כלומר 'בא' הוא סביל של 'הביאו קרבן') בפנים, על פי דין.

מום: כל המומין הראויים לבוא בידי אדם רועין ישראל [לים] נאמנין (בכורות ה ד) — אפשר שייעשו, עשויים להיגרם, על פי הניסיון.

3. נוהג

'ראוי' משמש כאן כנשוא והוא בא עם ל- + מקור של פועל (פעיל?). השם שהוא נושא המשפט הוא בעל הסוגל הסמנטי [אדם].

יד: אלא שמין את היד כמה היא ראויה לשקול (ערכין ה א) — כמה היא נוהגת לשקול, כלומר קובעים על פי הניסיון.

2 על מכלול משמעויותיו של 'ראה' בלשון המקרא, ראה את הערך במילון המקראי (בהתקנה לדפוס). וכן במאמרי 'מה בין 'ראה ב-' ל'ראה את' בלשון המקרא?', מחקרים בלשון, ה-1 (ספר י' ייבין), ירושלים תשנ"ב, עמ' 67-78.

3 האג'נט של שם הפעולה 'הזייה' הוא הכוהן.

4. כשירות

(א) כש'ראוי' נאמר על אדם: אישה, תלמיד, כוהן, קרובים, המשמשים כמצע לעשיית מצווה. כלומר השם ש'ראוי' מוסב עליו בעל הסוגל הסמנטי [+אדם] הוא, 'ראוי' בא עם ל- (שם פעולה).

אישה: ואם היו קטנות ולא ראויות לולד מחזירין אותן מיד (יבמות ג י) — אינן מתאימות ללדת לפי מצבן הפיסיולוגי, לפי הטבע; נשא אשה וראוייה לכהן אינו מטמא [א] למתים (יבמות יא ז) — מתאימה להינשא לכוהן, לפי ההלכה; נושאים נשים וראויות לכהונה ואינן מיטמין למתים (יבמות יא ה); 'זלו תהיה לאשה' [אשה] שהיא ראויה לו (כתובות ג ה); אם לא היתה אמו ראויה לאביו אינו נעשה ב(י)ן סורר ומורה (סנהדרין ח ד).⁴

תלמיד: 'ראוי' בא עם ל- + שם פעולה (הוריה, עבודה — פעולות הקשורות בקדושה): או תלמיד [שהוא] ראוי להורייה (הוריות א א) — מתאים, בעל כישורים דרושים (qualified), לפי תקנות החברה (המנוסחות בהלכה); מה "עדה" אמורה להלן כולן ראויין להורייה (הוריות א ד); "עדה" אמורה כן עד שיהוא כולן ראויין להורייה (הוריות א ד).

כוהן: כל שאינו ראוי לעבודה אינו חולק בבשר (זבחים יב א) — אינו כשר, לפי ההלכה (= פסול).

(קרובים): 'ראוי' עם ל- כינוי דבוק + ל- שם פעולה (ירושה): אם אמר על מי שהוא ראוי ל(י) [ו] לירושה דבריו קיימין (בבא בתרא ח ה) — מתאים לו, צפוי לו, לפי הדין; ועל מי שאינו ראוי ל(י) [ו] לירושה אין דבריו קיימין (שם, שם); דודו וכן דודו וכל הראוי לו לירושה... (סנהדרין ג ד).

(ב) וכשהכשירות לא של אדם היא אלא של מזון, מקום; שן, מזבח; כלומר הסוגל הסמנטי של השם ש'ראוי' מוסב עליו הוא [-אדם]; 'ראוי' עם ל- + ש"ע (אדם, בהמה).

מזון: מצילים מזון שלוש סעודות: הראוי לאדם והראוי לבהמה לבהמה (שבת טז ב) — המתאים להם לפי הניסיון, לפי המקובל.

מקום: ולא היה יושב במקומו שלראשון אלא יושב במקום שהוא [=המקום] ראוי לו (סנהדרין ד ד).⁵

4 כי יפתה איש נערה בתולה אשר לוא אורשה? ו? היא רויה לו מן החוק (מגילת המקדש, ג, 10, שורה 9).

5 כינוי פרוד נושאי מוסב אל זוקק ["שבפתיחת משפט זיקה"] אינו נשמט בר"כ בלשון המשנה (כ"ק), כגון: אילן שהוא נוטה לתוך שדה חברו (בבא בתרא ב יג). ראה חיים כהן, ההיצב התחבירי של הכינויים בלשון התנאים (עבודת דוקטור), אוניברסיטת תל אביב תשנ"ב, עמ' 13 ואילך; עמ' 18.

(ה)שן: השן מועדת לאכל את הראוי לה (בבא קמא א ד) — מתאים לה, לפי הניסיון; כיצד השן מועדת לאכל את הראוי לה (שם ב ב).

(ה)מזבח וחלקיו ואביזריהם: המזבח מקדש את הראוי לו (זבחים ל א) — המתאים לו, לפי הדין (ההלכה); כשם שהמזבח מקדש את הראוי (י) לו כך הכבש מקדש את הראוי לו. כשם שהכבש והמזבח מקדשים את הראוי [להן] כך הכלים [מקדשין] (זבחים ט ז).

(ג) השם המשמש מצע לעשיית מעשה דתי מסוים הוא בעל הסוגל הסמנטי [אדם]; הוא בא עם ל- + ש"ע (של קודשים או של המצוות בכלל).

כיכר: אף כיכרות שלבעל הבית. הראוי לעולה עולה. ולכלאי הכרם כלאי הכרם (ערלה ג ז) — מתאים, חל עליו דין של ערלה, של כלאי הכרם.

בהמה: בהמה שנמצאת... זכרים עולות, נקבות זבחי שלמים. ר' יודה או' אף הראוי לפסחים פסחים קודם לרגל שלושים יום (שקלים ז ד) — מתאימה, עשויה להיות, לפי הדין; הביא שלוש בהמות ולא פירש. הראויה לחטאת תיקרב חטאת. לעולה תיקרב עולה (נוזר ו ח); כל הראוי לאישים אם עלה לא ירד (זבחים ט א) — מיועד לישורף, לפי הדין; מה עולה שהיא ראויה לאישים עם עלת לא תרד, אף כל דבר שהוא ראוי לאישים אם עלה לא ירד (שם, שם); כל הראוי למזבח אם עלה לא ירד, מה עולה שהיא ראויה למזבח אם עלת לא תרד, אף כל דבר שהוא ראוי למזבח אם עלה לא ירד (שם, שם); כל הראוי למזבח לא לבדק הבית (מעילה ג ו).

מקום: לא כל החצרות ראויות לבית שער (בבא בתרא א ה) — מתאימות, יש להן ההכנות לקבל בית שער, לפי הניסיון, ועל פי הדין שבעקבותיו; לא כל העירות ראויות לתומה (בבא בתרא א ה); כמה יהא בעיר ותהי ראויה לסנהדרין (סנהדרין א ו) — מתאימה למינוי סנהדרין בה.

זמן: שאף-על-פי שאינו ראוי לק(ו)רבן יחיד ראוי לק(ו)רבן ציבור... שאין הלילה ראוי לא לק(ו)רבן יחיד ולא לקרבן ציבור (כריתות א ו) — מתאים, שהותר לעשות בו מצווה מסוימת.

(ד) 'ראוי' בא עם ל- והמקור הנטוי של פועל סביל או עם ל- + שם פעולה והשם ש'ראוי' מוסב עליו בעל הסוגל הסמנטי [אדם] הוא.

קודש: "ונתן לכהן את הקדש" [וי' כה יד]. כל שהוא ראוי להעשות קודש (תרומות ו ו) — מתאים שייחפך לקודש, על פי הדין.

אוכל ומשקה: אכל אכלים שאינם ראויים לאכילה שמה משקים שאינם ראויין ל[שתייה] שמה ציר או מורייס פטור (יומא ח ג 2 ס) — אינו מתאים להיאכל (=שיאכלו אותו),⁶ לא טוב למאכל או למשקה על פי הניסיון המשותף לבני החברה.

6 בשם הפעולה נתחטל הניגוד בין פעיל לסביל; במקרה של פעיל חל שינוי במבצע הפעולה: שוב אין האגינט של השם הראוי זהה עם האגינט של הפועל 'אכל' ו'שתה'.

בהמת קרבן: כל שהוא ראוי לבוא לאחר זמן הרי זה בלא תעשה ואין בו כרת (זבחים יד ב) — כשר להיות מוקרב לאחר זמן, על פי הדין.
 בגד ושק: הבגד והשק... מצטרפין זה עם זה... מה הטעם? מפני שהן ראויין לטמא מושב (מעילה ד ו) — הם עשויים להיטמא, אפשר שייטמאו טומאת מושב, על פי הדין.
 ... כל הראוי ליטמא בנגע [ה]בהרת מעכב[ת] את הפריחה, וכל שאינו ראוי ליטמא בנגע [ה]בהרת אינו מעכב את הפריחה (נגעים ח ה) — כל המוכן להיטמא בבהרת... המוכשר להיטמא... על פי הדין.

5. חובה

(א) 'ראוי' שבתעצים משמש כשם עצם המצטרף אל מילת יחס (לצירוף יחס) בתואר הפועל 'כראוי'. כאן 'ראוי' לעצמו מציין את הנורמה, וגיווני שימושיו נובעים מהשוני שבמקור הנורמה ובטבעה. האפשרויות הן אלה:
 משלים ל'יש/אין על אבר מן החי בשר כראוי' בדיני טומאה, כגון: ועל אבר מן החי שיש עליהם בשר כראוי (נזיר ז ב), כש'כראוי' פירושו כפי שנקבע בהלכה בדיני טומאה. המקומות הנוספים הם: כלים א ה 2x; אהלות א ח 2x; ב א; ב ג.
 משלים לפועל או לשם פעולה:

ל'עשה': אמר עשו לה כנימוס, עשו לה כראוי, לא אמר כלום (גיטין ו ה), כשהכוונה לנוהג המקובל בחברה, ועל כן הוא מחייב לכאורה; 'שחט': כל ששחיתתה כראוי ודבר אחר גרם לה להיפסל, טרפה (חולין ב ד) — 'כראוי' מציין את הנורמה ההלכתית של השחיטה; 'נעל בפני בעל חיים', כגון: קשרו [הכוונה לשור] בעליו במוסירה ונעל בפניו כראוי ויצא והזיק, חייב (בבא קמא ד ט); הכונס צאן לדיר ונעל בפניה כראוי ויצתה והזיקה פטור (שם ו א); וכן 'כיסה את הבור כראוי', כגון: כיסהו כראוי ונפל לתוכו שור או חמור ומת, פטור (שם ה ו) — כש'כראוי' מכוון למילוי הדרישות המתחייבות מהניסיון.

(ב) החובה חלה על שם שהוא בעל הסוגל הסמנטי ['אדם']: בהמת קרבן: כל שאינו ראוי לבוא אל פתח אהל מועד אין חייבין עליו (זבחים יד א) — אין חובה (צורך) שהוא יוקרב בפתח אהל מועד, על פי הדין.
 כל שאינו ראוי לבוא לפני משכן יי אין חייבין עליו (זבחים יד ב) — אינו חייב להיות מוקרב לפני משכן ה', על פי הדין.

המפריש מעות לנזירותו לא נהנין ולא מועלין מפני שהן ראויין לבוא כולם שלמים (מעילה ג ב) — יש להביא את קרבן הנזירות כשלמים, על פי הדין.

'ראוי' עם ל- והמקור הנטוי של פועל סביל; השם ש'ראוי' מוסב עליו בעל הסוגל הסמנטי [-אדם] הוא:
 ... היא משתגדיל להוציא מידן מה שראוי להינתן לה (כתובות ו1) — מה שמגיע לה כזכות שיינתן לה, על פי הנוהג ועל פי הדין (בהתחשב במצבה הכלכלי).

הסביבה התחבירית של 'ראוי'

יש ש'ראוי' בא בתעצים, כלומר אין הוא מלווה ולא מאזכר שם עצם שלפניו. דוגמאות לכך הן 'בראוי' כניגוד ל'במוחזק', ובתואר הפועל 'כראוי'. לרוב 'ראוי' משמש כשם תואר נשואי של משפט שאותו שם המאוזכר על ידי 'ראוי' (אף שאינו גרעינו התחבירי) הוא הנושא הדקדוקי שלו, בין שהוא נזכר במפורש בסמוך לפני 'ראוי' ובין שהוא משתמע בלבד מהטקסט, וניתן לשחזרו מהשיח שלפיו. 'ראוי' כלואי אדייקטיבי ממש לא נמצא במשנה.

שם תואר נשואי זה בעל הצרכה הוא: במשנה ההצרכה היא תמיד עם ל-.⁷ השם המשלים של ל- מוצרכת זו יש שהוא א) שם עצם או כינוי המציין אדם, או ב) שם עצם מופשט, ולרוב ג) מקור נטוי של פועל.⁸ לדוגמה: א) מזון... הראוי לאדם... (שבת טז ב) — שאדם יאכל אותו; נשא אישה וראוייה לכהן (יבמות יא ז) — שכוהן יישא אותה; אישה שהיא ראוייה לו (כתובות ג ה). ב) תלמיד שהוא ראוי להוריייה (הוריות א א) — שיעסוק בהוראה. ג) כל שהוא ראוי להיעשות קודש (תרומות ו1). כשהמשלים הוא שם פעולה לשם המציין [-אדם] או ל- + מקור של פועל נטוי, מובעת בו הסבילות. כך: אכלים שאינן ראויים לאכילה (יומא ח ג) — להיאכל; אבנים ראויות להישתבר (בבא מציעא י א); גם בפעלים שהתוכן הסביל שבהם עולה מתוך הנגדתם הלקסיקאלית לצורות הפעיל שלהם, כגון: כל שאינו ראוי לבוא אל פתח אהל מועד (זבחים יד א) — להיות מובא כקרבן. מצויה גם הצרכת ל- כפולה: אחת לציון אדם ואחת לציון פעולה, כגון: דודו ובן דודו וכל הראוי לו לירושה וכל הקרוב לו (סנהדרין ג ד).

7 במכילתא יש גם הצרכת אקוטיב: ראויין היו ישראל כלייה במצרים... (פסחא יב, הורוביך-רבין, עמ' 42).

8 בלשון האמוראים שכיח המשלים שהוא משפט ש- כגון: ראויים שתשרה עליהם שכינה... (סוכה כח ע"א).

פועל דינומינטיווי מ'ראוי'

יש מקומות בלשון חכמים שבהם הפועל 'ראה' מופיע במשמעות של 'היה ראוי לו', ובכך נראה לנו שהוא גזור בדרך תניינית מ'ראוי' במשמעותו המושאלת. בלשון המשנה מצאנו את המקום הזה: [ועל בנותיך יהו אומרין] בנות גרושה הן. מה ראתה אימן שלאילו להיתגרש (נדרים ט ט) — במה הייתה היא ראויה (=חייבת) להתגרש?⁹

היחסים הפנימיים שבין המשמעויות של 'ראוי'

ננסה להציג כאן את היחסים הסמנטיים האפשריים בין משמעויותיה של 'ראוי' בלשון המשנה, כפי שהן נרשמו בעקבות העיון הסינכרוני במקומות מופיעיהן, על-פי הקשריהן. נפעל בזה על יסוד הנחות אלו: 1. יש מקום לתור אחרי משמעות בסיסית במקרה של פוליסמיה של ערך מילוני, ובכל מקום שנוכל נבקש את המשמעות הזאת (עכשיו אנו רשאים להכריע, שבמשמעות הרפרנציאלית אנו דנים) בעולם המציאות הנתפשת בחושים או במושגים, כלומר במציאות החמרית או הרוחנית; 2. כל שאר המשמעויות ייחשבו כמשמעויות נגזרות בדרכי המעתיקים השינויים הסמנטיים השכיחות, בדרך המיטאפורה והמיטונימיה (ועקרונית פתוחות גם אפשרויות נוספות, כגון האוקסימורון, ההיפרבולה).

לפי זה 'ראוי' כבינוני פעול של הפועל 'ראה' מציין את המסומן (referent) שנתפש בעין, שהעין רואה אותו. משמעות בסיסית זו אינה מצויה בלשון המשנה כלל (כנגדה מצינו את הנפעל, כגון: סמוך ונראה). כנראה נועד 'ראוי' מלכתחילה למשמעויות המושאלות שאינן בתחום הראייה כפשוטה. מעתק המיטאפורי נוכל להסביר את המשמעות של הדבר הצפוי, העתיד להיווצר; כלומר אנו בתחום האונטולוגי, שהרי מדובר במציאות (שמצפים לה). הדוגמה לכך היא: ואינו נוטל בשבח ולא בראוי כבמוחזק (בכורות ח ט), בענייני ממונות ונכסים.

כיוון אחר למיטאפורה הוא פעולת העין בתוספת המחשבה, שהיא ההסתכלות, ההתבוננות בדבר וההשוואה אליו. 'ראוי' מסמן אפוא את הדבר שנמדד לאור מה שהוצב לפני עיני רוחנו, כאובייקט להסתכלות בו ולהשוואה אליו. אם ההשוואה באה לשם קביעת עצם קיומו או אי-קיומו של דבר, של תהליך או של תופעה, 'ראוי'

9 ויש מקומות נוספים במקומות תנאיים אחרים: מה ראו דינין לקדום לכל מצות שכתורה [?] (מכילתא דר"י, הורוביץ-רבין, עמ' 246); וכי מה ראה ברזל ליפסל יותר מכל מיני מתכות [?] מפני שהחרכ ראויה לעשות הימנו (תוספתא, ארפורט, בבא קמא ז ו).

10 גזירת פועל נטוי (בדרך תניינית) מבינוני פעול מצינו בלשון המקרא; לדוגמה: 'אנש' (נפעל) מ"אנש": ויגף ה' את הילד ... וַאֲנֵשׁ (שמ"ב יב טו) = חלה במחלה אנושה (לכ אנש יר' יז ט) — לב חשון מרפא מבחינה מוסרית; יום אנש יר' יז טז). ואולי גם 'עצם' מ"עצום".

מסמן את האפשרות, כלומר את הדבר שאמנם אין הוא קיים כרגע ההתבוננות, אבל הוא עשוי להתקיים, הוא אפשרי (הוא 'אפשר המציאות' בלשון חכמי ימי הביניים). גם משמעות זו בתחום האונטולוגי היא — הדוגמאות הן בענייני דיון שונים, כגון "רואין אלו אבנים ראויות להישתבר" (בבא מציעא י א).

ואם ההתבוננות וההשוואה מועדות לקבוע את מידת התאמתו של דבר (או של תופעה) אל המקובל בפעילות החברתית או במציאות החברתית של המתבונן, 'ראוי' מסמן את הדבר הנוהג (על פי הניסיון המצטבר), כלומר כאן אנו בתחום החברה. לדוגמה: שמין את היד כמה היא ראויה לשקול (ערכין ה א).

ולרוב ההשוואה היא לשם קביעת התאמתו של אדם, של דבר או של תופעה אל הדוגמה הנחשבת כמופת במציאות החברתית, כלומר גם כאן אנו בתחום החברתי, ו'ראוי' מציינ את הכשירות, את מידת ההתאמה לאותו מופת. ההסתעפויות הפנימיות במשמעות זו נובעות מהשוני של הסוגלים הסמנטיים של המשווה, אם הוא [+אדם] או [-אדם]. דוגמות ראה באחד הסיכומים האחרים.

יש התבוננות ממוקדת במערכת של עקרונות, של חוקים, ולרוב של מצוות פולחניות-דתיות, כלומר במערכת של הנורמה (או בחלק ממנה), כשהתבוננות המשווה מיועדת לקבוע עבור המתבונן, מהו מעמדו של דבר (ושל פעולה, של תהליך) שהוא עוסק בו או מתכוון לעסוק בו: האם הנורמה המסוימת חלה עליו, האם הוא חייב בה (האם היא חלה על המתבונן עצמו או על הדבר שהוא עוסק בו)? אין צורך לומר שתחומה של משמעות זו הוא הדיאונטי. דוגמה לכך: המפריש מעות לנדירות לא נהנין ולא מועלין מפני שהן ראויין לבוא כולם שלמים (מעילה ג ב) — קרבן הנדירות הנקנה באותן מעות חייב לבוא כשלמים, על פי הדין; ולכאן שייכים כל מופעי תואר הפועל (שהוא צירוף יחס) הדיאונטי 'כראוי' שבמשנה.

המשמעות הדיאונטית עשויה להיעתק לתחום המשפטי בדרך המורכבת של המיטונימיה והאוקסימורון: אם החובה שהייתה עשויה להיות מוטלת על פלוני מתהפכת ועוברת אל אלמוני (או אל קבוצת אנשים) שהם חייבים כלפי אותו פלוני, הרי מבחינתו של פלוני הדבר אינו חובה אלא זכות. הדוגמה לכך היא: יכולה היא משתגדיל להוציא מידן מה שראוי להינתן לה (כתובות ו ו) — מה שמגיע לה כזכותה על פי דיני הירושה (והאחרים חייבים לתת לה).

לסיכום יחסי המשמעויות של 'ראוי' בלשון המשנה:

בתחום הפיסיולוגי: מה שהעין רואה — נראה — אין; בהשאלה: מה שהמחשבה תופשת בו — נתפש; בתחום האונטולוגי: צפוי; אפשרי; בתחום החברתי: נוהג; מתאים; כשיר; בתחום הדיאונטי והמשפטי: חייב; מגיע ל- (הוא זכאי ל-).